

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญและศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการ ตลอดจนศึกษาถึงสถานภาพ และรายละเอียดส่วนตัวของนักศึกษาด้วย ปัญหาที่ศึกษาได้แก่ ปัญหาด้านหลักสูตร ปัญหาด้านการเรียนการสอน ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการศึกษา และความไม่สมหวังเมื่อเข้ามาศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่ สำหรับความต้องการที่ศึกษาได้แก่ ความต้องการในด้านหลักสูตร ความต้องการในด้านการเรียนการสอน ความต้องการในด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่ และความคาดหวังหลังจากจบการศึกษาในระดับที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญในโรงเรียนผู้ใหญ่ ๓๓ โรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๕๕๕ คน เป็นชาย ๒๙๓ คน หญิง ๒๖๕ คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ คำนวณหาค่าอัตราส่วนเอฟ (F-ratio) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ๒ แฟกเตอร์ (Two-way Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของนักศึกษาในแต่ละด้าน โดยมีระดับการศึกษาและประเภทของอาชีพ เป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และมีเพศเป็นตัวแปรเงื่อนไข (Conditional Variable) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในตัวแปรใด ก็ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีทดสอบพหุคูณของดันคัน (Duncan's New Multiple Range test) ส่วนข้อมูลที่ เป็นรายละเอียดส่วนตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่ วิเคราะห์โดยการคำนวณหาตัวร้อยละ (Percent)

ขอค้นพบ

๑. รายละเอียดส่วนตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่

๑.๑ อายุ สถานภาพทางการสมรส

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๑ และ ๒ ระดับ ๓ และระดับ ๔ ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ๑๕ ถึง ๒๐ ปี สำหรับระดับ ๕ นักศึกษาผู้ใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ๒๑ ถึง ๒๖ ปี สถานภาพทางการสมรสของนักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๑ และ ๒ เป็นโสดหมด ระดับ ๓ ระดับ ๔ และระดับ ๕ ส่วนใหญ่มีสถานภาพทางการสมรสเป็นโสด

นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงทุกระดับส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ๑๕ ถึง ๒๐ ปี และมีสถานภาพเป็นโสด นอกจากระดับ ๕ ที่เป็นโสดหมด

๑.๒ ภูมิลำเนาเดิม เหตุที่ย้ายเข้ามาในกรุงเทพมหานคร

ภูมิลำเนาเดิมของนักศึกษาผู้ใหญ่ชายทุกระดับส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด นักศึกษาระดับ ๑ และ ๒ ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระดับ ๓ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน ระดับ ๔ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ ส่วนระดับ ๕ นักศึกษามีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนเท่ากัน โดยมีมูลเหตุที่ย้ายเข้ามาในกรุงเทพมหานครดังนี้ นักศึกษาระดับ ๑ และ ๒ ระดับ ๓ และระดับ ๔ ส่วนใหญ่ย้ายเข้ามาในกรุงเทพมหานครเพื่อมาทำงาน ส่วนระดับ ๕ ย้ายเข้ามาเพื่อการศึกษาเป็นส่วนมาก

ภูมิลำเนาเดิมของนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงทุกระดับส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด นักศึกษาระดับ ๑ และ ๒ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนเท่ากัน ระดับ ๓ ระดับ ๔ และระดับ ๕ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลางเป็นส่วนมาก โดยมีมูลเหตุที่ย้ายเข้ามาในกรุงเทพมหานครดังนี้ ระดับ ๑

และ ๒ และระดับ ๓ ย้ายเข้ามาในกรุงเทพมหานครเพื่อมาทำงาน เป็นส่วนมาก ส่วนระดับ ๔ และระดับ ๕ ส่วนใหญ่ย้ายเข้ามาเพื่อการศึกษาเล่าเรียน

๑.๓ ที่พักอาศัย

นักศึกษาผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงในทุก ๆ ระดับ ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่บ้านบิดามารดา

๑.๔ อาชีพ รายได้จากการประกอบอาชีพ

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายทุกระดับส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมา ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ สำหรับนักศึกษาที่ประกอบอาชีพแล้ว โดยส่วนใหญ่ศึกษาทุกระดับ ยกเว้นระดับ ๓ มีรายได้จากการประกอบอาชีพอยู่ในช่วง ๕๐๑ ถึง ๑,๕๕๕ บาท ส่วนระดับ ๓ มีรายได้จากการประกอบอาชีพอยู่ในช่วง ๕๐๐ ถึง ๕๐๐ บาท

นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๑ และ ๒ ที่ประกอบอาชีพรับจ้างและที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ มีจำนวนใกล้เคียงกัน ระดับ ๓ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ระดับ ๔ และระดับ ๕ มีนักศึกษาที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นจำนวนสูงสุด สำหรับนักศึกษาที่ประกอบอาชีพแล้ว นักศึกษาทุกระดับ ยกเว้นระดับ ๕ มีรายได้จากการประกอบอาชีพอยู่ในช่วง ๕๐๐ ถึง ๕๐๐ บาท ส่วนระดับ ๕ มีรายได้จากการประกอบอาชีพอยู่ในช่วง ๕๐๑ ถึง ๑,๕๕๕ บาท เป็นจำนวนสูงสุด

๑.๕ ผู้อุปการะทางด้านการเงินเกี่ยวกับการศึกษา

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายทุกระดับทำงานหาเงินเองเป็นส่วนใหญ่ แต่สำหรับระดับ ๕ นักศึกษาได้รับอุปการะทางด้านการเงินจากบิดามารดาและทำงานหาเงินเอง และได้รับอุปการะจากบิดามารดา มีจำนวนใกล้เคียงกับจำนวนนักศึกษาที่ทำงานหาเงินเอง

นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงทุกระดับส่วนใหญ่ได้รับอุปการะทางด้านการเงินเกี่ยวกับการศึกษาจากบิดามารดา รองลงมาทำงานหาเงินเอง แต่สำหรับระดับ ๓ นักศึกษาได้รับอุปการะทางการเงินจากบิดามารดา และโดยการทำงานหาเงินเองมีจำนวนใกล้เคียงกันมาก

๑.๖ การมาเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่

การมาเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ของนักศึกษาผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงทุกระดับมาเข้าเรียนด้วยความสนใจของตนเองเป็นส่วนใหญ่

๑.๗ เหตุผลของการมาเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายทุกระดับ ยกเว้นระดับ ๓ มีเหตุผลที่สำคัญที่สุดที่มาเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ คือ ต้องทำงานในเวลากลางวัน มีจำนวนสูงสุด สำหรับระดับ ๓ โดยส่วนใหญ่ นักศึกษามีอายุเกิน ๑๔ ปีบริบูรณ์ เป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุดที่มาเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่

นักเรียนผู้ใหญ่หญิงทุกระดับยกเว้นระดับ ๔ มีเหตุผลที่สำคัญที่สุดที่มาเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่คือ ต้องทำงานในเวลากลางวันมีจำนวนสูงสุด สำหรับระดับ ๔ โดยส่วนใหญ่ นักศึกษาขาดทุนทรัพย์ เป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุดที่มาเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่

๑.๘ จุดมุ่งหมายที่มาเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่

จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดที่มาเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ของนักศึกษาผู้ใหญ่ชายทุกระดับคือต้องการหาความรู้เพิ่มเติม เป็นส่วนมาก

จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดที่มาเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ของนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงทุกระดับ ยกเว้นระดับ ๔ คือ ต้องการหาความรู้เพิ่มเติมเป็นส่วนมาก สำหรับระดับ ๔ โดยส่วนใหญ่ นักศึกษาต้องการประกาศนียบัตร เพื่อไปศึกษาต่อ เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุด

๒. ปัญหาของนักศึกษาผู้ใหญ่

๒.๑ ปัญหาค่าหลักสูตร

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๑ และ ๒ ไม่มีปัญหาค่าหลักสูตร นอกนั้นมีปัญหาค่าหลักสูตร อยู่ในเกณฑ์น้อย

นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงทุกระดับ มีปัญหาด้านหลักสูตรอยู่ในเกณฑ์น้อย

๒.๒ ปัญหาด้านการเรียนการสอน

ก. ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๑ และ ๒ ไม่มีปัญหาด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับครูผู้สอน นอกนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนในเกณฑ์น้อย

นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๑ และ ๒ และระดับ ๓ ไม่มีปัญหาด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับครูผู้สอน ส่วนระดับ ๔ และระดับ ๕ มีปัญหาด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย

ข. ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักศึกษาเอง

นักศึกษาผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงทุกระดับ มีปัญหาด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับตัวนักศึกษาเองอยู่ในเกณฑ์น้อย

๒.๓ ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการศึกษา

ก. ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๑ และ ๒ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา ส่วนระดับ ๔ และระดับ ๕ มีปัญหาด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย

นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๑ และ ๒ และระดับ ๕ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา ส่วนระดับ ๓ และระดับ ๔ มีปัญหาด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย

ข. ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ตำราเรียน

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิง ทุกระดับมีปัญหาด้านอุปกรณ์ตำราเรียนอยู่ในเกณฑ์น้อย

ค. ปัญหาเกี่ยวกับการบริการ

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๑ และ ๒ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการบริการ นอกนั้นมีปัญหาคำน
นี้อยู่ในเกณฑ์น้อย

นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๔ มีปัญหาเกี่ยวกับการบริการ อยู่ในเกณฑ์น้อย นอกนั้นไม่มี
ปัญหาคำนนี้

ง. ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักศึกษา

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงทุกระดับ ยกเว้นนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๑ และ ๒ มีปัญหา
เกี่ยวกับตัวนักศึกษายู่ในเกณฑ์น้อย สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๑ และ ๒ ไม่มีปัญหาในค่านนี้

จ. ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงทุกระดับ ยกเว้นนักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๑ และ ๒ มีปัญหา
เกี่ยวกับตัวนักศึกษายู่ในเกณฑ์น้อย สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๑ และ ๒ ไม่มีปัญหาในค่านนี้

๒.๔ ปัญหาเกี่ยวกับความไม่สมหวังเมื่อมาเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงทุกระดับมีปัญหาเกี่ยวกับความไม่สมหวังเมื่อมาเรียนใน
โรงเรียนผู้ใหญ่อยู่ในเกณฑ์น้อย

สำหรับข้อกระทงที่เป็นปัญหาของนักศึกษาผู้ใหญ่ในแต่ละระดับนั้น ปรากฏว่าอยู่ในเกณฑ์มาก
ทุกค่านคือ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๕๑ ถึง ๒.๕๐ แต่ละค่านมีข้อกระทงดังนี้

ก. ค่านหลักสูตร นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๔ มีความคิดเห็นว่า หลักสูตรที่เรียน เนื้อหาวิชา
รวบรัดเกินไป

ข. ค่านการเรียนการสอน นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๓ ระดับ ๔ และระดับ ๕ ปัญหา
เกี่ยวกับเวลา คือ ไม่มีเวลาทบทวนบทเรียนหรือทำการบ้าน

ค. ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการศึกษา

- ๑. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเป็นภาระมากสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๕
- ๒. นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๕ มาเรียนไม่ทันเนื่องจากโรคติดและต้องเลิกงานแล้ว

จึงมาเรียน

- ๓. นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๔ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมคือ มีเสียงจากภายนอกมารบกวนอยู่เสมอ
- ๔. นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๑ และ ๒ ระดับ ๔ และระดับ ๕ มีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมคือ ขณะที่เราเรียนมายังกัก
- ๕. นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๕ มีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมคือ อากาศในห้องเรียนร้อนอบอ้าว

ง. ความไม่สมหวังเมื่อเข้ามาเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่

- ๑. นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๔ และนักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๕ มีความคิดเห็นว่า เมื่อเรียนแล้วความรู้ไม่เท่ากับนักเรียนภาคกลางวัน
- ๒. นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๔ และระดับ ๕ มีความเห็นตรงกันว่า บางวิชาเรียนไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย
- ๓. นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๔ มีความเห็นว่า นักศึกษาสอบตกกันมาก

๓. ความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่

๓.๑ ความต้องการด้านหลักสูตร

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงทุกระดับมีความต้องการด้านหลักสูตรอยู่ในเกณฑ์มาก (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๑.๕๑ ถึง ๒.๕๐)

๓.๒ ความต้องการด้านการเรียนการสอน

ก. ความต้องการเกี่ยวกับครูผู้สอน

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงทุกระดับ มีความต้องการด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับครูผู้สอนอยู่ในเกณฑ์มาก

ข. ความต้องการเกี่ยวกับตัวนักศึกษาเอง

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๑ และ ๒ และนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๓ มีความต้องการด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับตัวนักศึกษาเอง อยู่ในเกณฑ์น้อย (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๐.๕๑ ถึง ๑.๕๐) นอกนั้นมีความต้องการในด้านนี้ อยู่ในเกณฑ์มาก

๓.๓ ความต้องการด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๑ และ ๒ มีความต้องการด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่ อยู่ในเกณฑ์น้อย นอกนั้นมีความต้องการในด้านนี้ อยู่ในเกณฑ์มาก

๓.๔ ความต้องการด้านความคาดหวังหลังจากจบการศึกษาระดับที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงทุกระดับมีความต้องการด้านความคาดหวังหลังจากจบการศึกษาระดับที่กำลังศึกษาอยู่ อยู่ในเกณฑ์น้อย

สำหรับข้อกระทงที่เป็นความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ในแต่ละระดับ ปรากฏว่า

ก. ด้านหลักสูตร ความต้องการที่มากที่สุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แต่ละระดับมีดังนี้ นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๑ และ ๒ ต้องการเนื้อหาวิชาที่นำไปใช้ในการทำงานได้ นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๑ และ ๒ ต้องการให้จัดเนื้อหาวิชาให้ง่ายและเข้าใจได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๓ ระดับ ๔ และนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๕ ต้องการเนื้อหาวิชาที่เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๕ ต้องการให้จัดเฉพาะเนื้อหาวิชาที่สำคัญมาให้เรียน

ข. ด้านการเรียนการสอน

ความต้องการด้านครูผู้สอน ที่นักศึกษาผู้ใหญ่แต่ละระดับต้องการสูงสุด มีดังนี้ นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๑ และ ๒ และระดับ ๔ ต้องการให้ครูประเมินผลการเรียนบ่อย ๆ เพื่อให้ให้นักศึกษากระท้อหรือสนออยู่เสมอ นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๓ ระดับ ๕ และนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๔ ต้องการให้ครูมีวิธีสอนที่เข้าใจง่าย สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๑ และ ๒ ต้องการให้มีครูมีอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับเรื่อง และต้องการครูที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้ดี ซึ่งเป็นความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๕ ค่ายเหมือนกัน ที่ต้องการครูที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้ดี ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงต้องการให้ครูเอาใจใส่นักศึกษาให้มากในขณะที่เรียน

ความต้องการด้านตัวนักศึกษาเอง ที่นักศึกษาผู้ใหญ่ทุกระดับต้องการสูงสุด คือ ต้องการความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนต่อในชั้นสูงได้

ค. ด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่ ความต้องการที่มากที่สุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แต่ละระดับมีดังนี้ นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๑ และ ๒ และนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๕ ต้องการให้โรงเรียนจัดแนะแนวทางการศึกษาหรือแนะแนวอาชีพแก่นักศึกษา นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๓ ต้องการให้โรงเรียนจัดบริการด้านอุปกรณ์และตำราเรียนแก่นักศึกษาส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๔ ระดับ ๕ และนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๓ ต้องการให้ห้องสมุดเปิดบริการให้ขอยืมหนังสือและตำราเรียน นอกจากนี้ นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๕ ยังต้องการให้โรงเรียนจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ และจัดให้มีพักผ่อนในห้องเรียน

ง. ด้านความคาดหวังหลังจบการศึกษาในระดับที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ นักศึกษาผู้ใหญ่ทุกระดับต้องการศึกษาต่อในชั้นที่สูงกว่าต่อไป เป็นความต้องการลำดับแรก

๔. เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ในค่านต่าง ๆ พบว่า

๔.๑ โดยเฉลี่ยนักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๕ มีความต้องการค่านหลักสูตรสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๔ ระดับ ๓ และระดับ ๑ และ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการค่านหลักสูตรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงมีความต้องการค่านหลักสูตรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาหรือประเภทของประเภทของอาชีพ

๔.๒ โดยเฉลี่ยนักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๕ มีความต้องการค่านการเรียนการสอนเกี่ยวกับครูผู้สอนสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๔ ระดับ ๓ และระดับ ๑ และ ๒ อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการในค่านนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับความต้องการค่านการเรียนการสอนเกี่ยวกับครูผู้สอนของนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๕ โดยเฉลี่ยสูงกว่าระดับ ๔ ระดับ ๓ และระดับ ๑ และ ๒ และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ ๔ มีความต้องการสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ ๓ และระดับ ๑ และ ๒ อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการในค่านนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

๔.๓ นักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่มีอาชีพรับจ้างและที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพระดับ ๑ และ ๒ ระดับ ๓ ระดับ ๔ และระดับ ๕ มีความต้องการค่านการเรียนการสอนเกี่ยวกับตัวนักศึกษาเอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่มีอาชีพรับจ้าง ค้าขาย รับราชการและทำงานรัฐวิสาหกิจ และที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพระดับ ๓ ระดับ ๔ และระดับ ๕ มีความต้องการค่านการเรียนการสอนเกี่ยวกับตัวนักศึกษาเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉลี่ยนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ ๕ จะมีความต้องการสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ ๔ และระดับ ๓

นักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่มีอาชีพรับจ้าง ทำธุรกิจ ค้าขาย รับราชการและทำงานรัฐวิสาหกิจ และที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพระดับ ๔ และระดับ ๕ มีความต้องการค่านการเรียนการสอนเกี่ยวกับตัวนักศึกษาเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ ระดับ ๕ มีความต้องการสูงกว่าระดับ ๔

โดยที่นักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการค่านนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับความต้องการด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับตัวนักศึกษาเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย
หญิงระดับ ๕ สูงกว่าระดับ ๔ ระดับ ๓ และระดับ ๑ และ ๒ และนักศึกษามหาวิทยาลัยหญิงระดับ ๔ มี
ความต้องการด้านนี้สูงกว่าระดับ ๓ อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีอาชีพต่างกัน มีความ
ต้องการด้านนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

๔.๔ นักศึกษามหาวิทยาลัยชายที่มีอาชีพรับจ้างและที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพระดับ ๑ และ ๒
ระดับ ๓ ระดับ ๔ และระดับ ๕ มีความต้องการด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญ คือนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับ ๕ มีความต้องการสูงกว่าระดับ ๓ และระดับ ๑ และ ๒
และนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับ ๔ มีความต้องการสูงกว่าระดับ ๑ และ ๒

นักศึกษามหาวิทยาลัยชายที่มีอาชีพรับจ้าง ค้าขาย รับราชการและทำงานรัฐวิสาหกิจ และ
ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพระดับ ๓ ระดับ ๔ และระดับ ๕ มีความต้องการด้านความช่วยเหลือจาก
โรงเรียนผู้ใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉลี่ยนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับ ๕ มีความต้องการสูงกว่า
ระดับ ๔ และระดับ ๓

นักศึกษามหาวิทยาลัยชายที่มีอาชีพรับจ้าง ทำธุรกิจ ค้าขาย รับราชการและทำงานรัฐวิสาหกิจ
และยังไม่ได้ประกอบอาชีพระดับ ๕ มีความต้องการด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่สูงกว่า
ระดับ ๔ อย่างมีนัยสำคัญ

โดยที่นักศึกษามหาวิทยาลัยชายที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการด้านนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญ

สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยหญิงระดับ ๕ มีความต้องการด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียน
ผู้ใหญ่สูงกว่าระดับ ๔ ระดับ ๓ และระดับ ๑ และ ๒ อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยหญิงที่
ประกอบอาชีพต่างกัน มีความต้องการด้านนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

๔.๕ เปรียบเทียบความต้องการด้านความคาดหวังหลังจากจบการศึกษาระดับที่นักศึกษา
กำลังศึกษาอยู่ พบว่า

๔.๕.๑ นักศึกษามหาวิทยาลัยชายที่ประกอบอาชีพรับจ้าง และยังไม่ได้ประกอบอาชีพระดับ ๔
และระดับ ๕ มีความต้องการที่จะศึกษาต่อทางด้านวิชาชีพสูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยชายระดับ ๑ และ ๒
และนักศึกษามหาวิทยาลัยชายที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และยังไม่ได้ประกอบอาชีพระดับ ๕ มีความ

ต้องการจะศึกษาต่อทางวิชาชีพสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๓ โดยที่นักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่ประกอบอาชีพต่างกันจะมีความต้องการจะศึกษาต่อทางวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๓ ระดับ ๔ และระดับ ๕ มีความต้องการที่จะศึกษาต่อทางด้านวิชาชีพสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๑ และ ๒ โดยที่นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

๔.๕.๒ นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๕ มีความต้องการที่จะศึกษาต่อในชั้นที่สูงกว่าขึ้นไปสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๔ และระดับ ๓ โดยที่นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๑ และ ๒ กับระดับ ๕ มีความต้องการในการศึกษาต่อในชั้นสูงขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงที่ประกอบอาชีพต่างกันจะมีความต้องการที่จะศึกษาต่อในชั้นสูงขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน

๔.๕.๓ นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิง มีความต้องการที่จะอยู่กับบ้าน นำความรู้ไปปรับปรุงชีวิตภายในบ้าน

๔.๕.๔ นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๑ และ ๒ และระดับ ๓ มีความต้องการเพียงประกาศนียบัตรเท่านั้น สูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๔ และระดับ ๕ นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๔ มีความต้องการด้านนี้สูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๕ โดยที่นักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีความต้องการด้านนี้ไม่แตกต่างกัน

นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๑ และ ๒ และระดับ ๓ มีความต้องการเพียงประกาศนียบัตรเท่านั้น สูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๔ และระดับ ๕ โดยที่นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีความต้องการด้านนี้ไม่แตกต่างกัน

๔.๕.๕ นักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่ประกอบอาชีพรับจ้างมีความต้องการประกาศนียบัตร เพื่อนำไปเลื่อนชั้นเงินเดือนสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ และ นักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่รับราชการและทำงานรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการในด้านนี้สูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ทำธุรกิจ ค้าขาย และยังไม่ได้ประกอบอาชีพ โดยที่นักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๑ และ ๒ มีความต้องการประกาศนียบัตรเพื่อนำไปเลื่อนชั้นเงินเดือนสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๔ และระดับ ๕ และนักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๓ และระดับ ๕ มีความต้องการสูงกว่าระดับ ๔

สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงที่ประกอบอาชีพรับราชการและทำงานรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการประกาศนียบัตร เพื่อนำไปเลื่อนชั้นเงินเดือนสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่หญิงที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และยังไม่ได้ประกอบอาชีพ โดยที่นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงระดับ ๑ และ ๒ สูงกว่าระดับ ๓ ระดับ ๔ และระดับ ๕

อภิปรายผล

๑. การที่นักศึกษาผู้ใหญ่ไม่มีปัญหาหรือมีปัญหาน้อยเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน ค่าใช้จ่าย อุปกรณ์ตำราเรียน การบริหารตัวนักศึกษา สิ่งแวดล้อม และความไม่สมหวังเมื่อเข้ามาศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่ นั้น อาจเป็นเพราะนักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนใหญ่ที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดเพียงเพื่อต้องการหาความรู้เพิ่มเติม เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพแล้ว จึงมีใฝ่ฝันว่าจะศึกษา เพื่อรับประกาศนียบัตรในการศึกษาต่อในระดับสูงเป็นสำคัญ และเนื่องจากนักศึกษาพวกนี้ไม่ค่อยมีเวลาให้กับการศึกษามากนัก จึงไม่ได้เอาใจใส่ต่อปัญหาเท่าที่ควร สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ อาจมีได้สนใจต่อปัญหาค้นต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่มุ่งหวังเพื่อรับประกาศนียบัตรสำหรับใช้ในการศึกษาต่อ จึงมุ่งมาเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญที่ใช้หลักสูตรและการเรียนการสอนของโรงเรียนในระบบ และระยะเวลาที่เรียนครบหลักสูตรในแต่ละระดับนั้นเป็นช่วงเวลาสั้น เมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่ใช้ในระบบ ยกเว้นระดับ ๕ กับทั้งนักศึกษาผู้ใหญ่ขาดเรียน ฉะนั้นนักศึกษาผู้ใหญ่อาจไม่พบปัญหาที่เกิดขึ้นหรือมองข้ามปัญหานั้นไป

๒. นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงทุกระดับมีความต้องการในด้านที่จะให้ปรับปรุงหลักสูตร อยู่ในเกณฑ์มากนั้น อาจเป็นเพราะเนื้อหาวิชาที่จัดให้นักศึกษาผู้ใหญ่เป็นเนื้อหาวิชาที่ใช้สอนในระบบโรงเรียน ซึ่งใช้ระยะเวลาเรียนมากกว่า เมื่อนักศึกษาผู้ใหญ่มาเรียนใน

๑ ข้อมูลจากการวิจัย คูตารางที่ ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๒๔

ระยะเวลาซึ่งสั้นกว่ามาก ทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน และเนื้อหาวิชาที่จัดเป็นวิชาสำคัญ ไม่มีวิชาชีพ นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพแล้ว จึงต้องการเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปใช้ในการทำงานได้

ในด้านการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับครูผู้สอนที่นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงทุกระดับ มีความต้องการอยู่ในเกณฑ์มากนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูนำเอาวิธีสอนและอุปกรณ์การสอนที่ใช้สอนนักเรียนในระบบมาใช้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีวัยและพื้นความรู้ต่างกัน จึงทำให้ไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชา อีกประการหนึ่งระยะเวลาที่ใช้เรียนสั้น ครูต้องรีบสอนเนื้อหาวิชา จึงไม่มีเวลาที่จะมาเอาใจใส่นักศึกษาผู้ใหญ่ในขณะที่เรียนได้

ส่วนความต้องการด้านการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับตัวนักศึกษาเอง นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๕ ระดับ ๔ และนักศึกษาผู้ใหญ่ชายระดับ ๓ มีความต้องการอยู่ในเกณฑ์มาก แสดงว่าโดยส่วนใหญ่ครูจะผูกขาดการพูดเพียงคนเดียวในขณะที่มีการเรียนการสอน นักศึกษาจึงมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เช่น อภิปรายหรือซักถามปัญหาในชั้นเรียน การที่ครูเป็นผู้ผูกขาดในด้านการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะระยะเวลาที่เรียนครบหลักสูตรสั้นแต่เนื้อหาวิชามีมาก ครูจึงสอนไม่สามารถจัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนแบบอื่นได้ ส่วนที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการเรียนในชั้นเรียนให้มาก และทำการบ้านให้น้อยลงนั้น คงเป็นเพราะนักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพในตอนกลางวัน จึงไม่มีเวลาให้กับการศึกษามากนัก ในด้านความรู้ที่เรียน ยกเว้นนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ต้องการความรู้ที่ใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและสามารถนำไปใช้ปรับปรุงงานที่นักศึกษากำลังทำอยู่ได้ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะนักศึกษาผู้ใหญ่บางคนที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือที่ทำงานรัฐวิสาหกิจต้องการเรียนเพื่อนำประกาศนียบัตรไปเลื่อนขั้นเงินเดือน นักศึกษาอีกส่วนหนึ่งที่ประกอบอาชีพอื่น และยังไม่ได้ประกอบอาชีพ อาจต้องการเรียนไปเพื่อนำความรู้ไปปรับปรุงงานที่ทำอยู่และเพื่อการศึกษาต่อตามลำดับ สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๑ และ ๒ และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ ๓

มีความต้องการในด้านการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับตัวนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์น้อยนั้น อาจเป็นเพราะยังเรียนอยู่ในระดับชั้นที่เป็นชั้นเรียนขั้นพื้นฐาน ซึ่งอาจไม่มีความรู้พอที่จะอภิปรายหรือซักถามในชั้นเรียนได้

สำหรับความต้องการด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่ นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๓ ระดับ ๔ และระดับ ๕ มีความต้องการอยู่ในเกณฑ์มาก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนผู้ใหญ่จัดบริการทางด้านวิชาการ บริการด้านสิ่งแวดล้อม และบริการที่เป็นสวัสดิการแก่นักศึกษาผู้ใหญ่ยังไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาผู้ใหญ่ไม่เพียงพอ อีกประการหนึ่งโรงเรียนผู้ใหญ่ที่จัดตั้งขึ้น ต้องขอยืมอาคารสถานที่เรียน และสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วของโรงเรียนในระบบ ซึ่งเปิดสอนในตอนกลางวันมาใช้ในตอนกลางคืน จึงอาจมีความไม่เหมาะสมเกิดขึ้นได้ และการที่นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๑ และ ๒ มีความต้องการความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่อยู่ในเกณฑ์น้อยนั้น อาจเป็นเพราะในระดับการศึกษานี้ไม่ต้องเสียเวลาเรียน เพราะเป็นการศึกษาที่ให้เปล่าและเป็นการศึกษาขั้นมูลฐาน จึงมีความต้องการด้านนี้ไม่มากนัก

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับความคาดหวังหลังจากจบการศึกษาระดับที่กำลังศึกษาอยู่ จะเห็นว่านักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงทุกระดับมีอยู่ในเกณฑ์น้อย คงเนื่องมาจากนักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนใหญ่มองความคาดหวังว่าจะศึกษาต่อทางด้านวิชาชีพ หรือศึกษาต่อในชั้นที่สูงกว่าต่อไป จึงมิได้คาดหวังในเรื่องอื่น ๆ ทำให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนความต้องการในค่านี้น่า

๓. เมื่อพิจารณาข้อกระทงที่เป็นปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ทุกระดับแล้ว ปรากฏว่าจำนวนข้อกระทงที่เป็นปัญหาและความต้องการในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิงระดับ ๕ มีจำนวนสูงสุด และระดับถัดมาที่มีความต้องการน้อยลงมาตามลำดับคือระดับ ๔ ก็มีความต้องการมากกว่าระดับ ๓ และระดับ ๑ และ ๒ และระดับ ๓ มีมากกว่าระดับ ๑ และ ๒ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาผู้ใหญ่ในระดับที่สูงมีประสบการณ์และพื้นความรู้มากกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ในระดับที่ต่ำกว่า จึงมองเห็นปัญหาได้กว้างและลึกกว่า และการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ เป็นการศึกษาขั้นสืบเนื่อง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสใหญ่ที่ไม่มีโอกาสเรียนในวัยเด็กและผู้ที่ยังสอบเรียนต่อในระบบไม่ได้ ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเป็น

พื้นฐานในการศึกษาต่อในชั้นสูงจนถึงมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่ในระดับสูงมองเห็น
 ความสำคัญของการศึกษา จึงมีความต้องการด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านความ
 ช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่ และความคาดหวังมากกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ในระดับการศึกษาที่
 ต่ำกว่า

๔. จากการเปรียบเทียบความต้องการด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอนด้าน
 ความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่ ด้านความคาดหวังหลังจากจบการศึกษาระดับที่กำลังศึกษา
 อยู่ ส่วนใหญ่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในตัวแปรที่เป็นระดับการศึกษา ในด้านหลักสูตร
 ด้านการเรียนการสอน ด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน
 ที่ตั้งไว้ สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ประกอบอาชีพต่างกันพบว่ามีความต้องการในด้านเหล่านี้
 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจเป็นเพราะนักศึกษาผู้ใหญ่ไม่ใ้คงมาเรียนวิชาชีพใน
 โรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ ซึ่งมีหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นวิชาสามัญที่เป็นพื้นฐานในการ
 ศึกษาต่อในระดับสูง

เมื่อพิจารณาเฉพาะการเปรียบเทียบความต้องการด้านความคาดหวังหลังจาก
 จบการศึกษาระดับที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ ของนักศึกษาผู้ใหญ่ชาย โดยส่วนรวมพบความแตก
 ต่างอย่างมีนัยสำคัญในตัวแปรที่เป็นระดับการศึกษาเท่านั้น ในข้อกระทงที่เป็นความคาดหวัง
 หลังจากจบการศึกษาแล้วต้องการศึกษาต่อทางด้านวิชาชีพ ศึกษาต่อในชั้นที่สูงกว่าต่อไป และ
 ต้องการประกาศนียบัตรเท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับความคาดหวังหลัง
 จากจบการศึกษาแล้วจะอยู่กับบ้าน โดยจะนำความรู้มาปรับปรุงชีวิตภายในบ้าน ไม่พบความ
 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทั้งในตัวแปรที่เป็นระดับการศึกษาและประเภทของอาชีพ ซึ่งไม่สอดคล้อง
 กับสมมุติฐานการวิจัย จากข้อมูลในการวิจัยพบว่านักศึกษาผู้ใหญ่จำนวนน้อยมากที่มี
 ความคาดหวังว่าจะอยู่กับบ้าน และนักศึกษาผู้ใหญ่บางระดับการศึกษาไม่มีความคาดหวังนี้เลย
 อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ในตัวแปรทั้งสองดังกล่าว ส่วน
 ความคาดหวังของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ต้องการประกาศนียบัตร เพื่อไปเลื่อนขั้นเงินเดือน พบ
 ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทั้งในตัวแปรที่เป็นระดับการศึกษา และประเภทของอาชีพ
 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ขอเสนอแนะ

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน และความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่ในค่านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ในค่านหลักสูตร ควรจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนโดยคำนึงถึงพื้นฐาน ความรู้ ระยะเวลาเรียนจบหลักสูตร และเนนความรู้ความสามารถที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

๒. ค่านการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับตัวครู อาจปรับปรุงการสอนของครู โดยจัดอบรมครูที่จะสอนนักศึกษาผู้ใหญ่อย่างจริงจัง ปัญหาของนักศึกษาผู้ใหญ่ไม่เหมือนเด็กนักเรียนทั่ว ๆ ไป

๓. สำหรับค่านความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่ ทางโรงเรียนควรจัดบริการ และแนวทางการศึกษาและแนะแนวอาชีพให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ เพราะเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่

๔. การศึกษาผู้ใหญ่ควรจัดในรูปของวิชาพื้นฐานร่วมกับวิชาชีพเบื้องต้น อันเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จได้ ซึ่งจะจัดขึ้นแทนการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ

สำหรับขอเสนอแนะของการวิจัยต่อไปคือ

๑. ศึกษาวิจัยปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เฉพาะค่านหลักสูตร ที่ทางกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำเนินการบ้างแล้ว เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรให้สนองกับความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่อย่างแท้จริง

๒. เปรียบเทียบวิธีสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ หาวิธีสอนที่เหมาะสมกับการสอนผู้ใหญ่ เพื่อปรับปรุงให้ผลการเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการลดความสูญเสียไปลาทางการศึกษา